

УДК 657
Курій Наталія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**АДАПТАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ
МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ТА ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

Kurii Nataliia

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
**ADAPTATION OF FINANCIAL REPORTING OF UKRAINE TO THE
REQUIREMENTS OF INTERNATIONAL STANDARDS AND LEGISLATION OF
THE EUROPEAN UNION**

В умовах сьогодення, коли міжнародні економічні відносини набувають стрімкого розвитку, одним із головних джерел прийняття вірних управлінських рішень виступає подання достовірної і своєчасної інформації її користувачами.

Складність та невирішеність проблем адаптації національної системи бухгалтерського обліку в Україні до положень Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), обумовлює потребу в дослідженні та узагальненні досвіду щодо їх вирішення. В сучасних нестабільних умовах розвитку економічних та інтеграційних процесів в Україні виникає необхідність вдосконалення національних положень на основі МСФЗ, що дозволить зменшити відмінності в застосуванні різних національних систем обліку.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ; з англійської IFRS – International Financial Reporting Standards) широко використовуються в усьому світі. Вони є методологічною основою забезпечення зрозумілості та можливості порівняння для міжнародних інвесторів звітів суб'єктів господарської діяльності різних країн світу.

Міжнародні стандарти фінансової звітності включають в себе міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS); Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS); Інтерпретації, розроблені Комітетом з інтерпретації міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRIC) або колишнім Постійним Комітетом з інтерпретації (SIC).

Міжнародні стандарти фінансової звітності почали розроблятися з 29 червня 1973 року Комітетом з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (згодом перетвореним на Раду з міжнародних стандартів фінансової звітності).

Міжнародні стандарти є гнучкими, що дозволяє їм враховувати особливості національної економіки кожної країни. Вони містять не чітко визначені правила і форми, а лише загальні принципи і підходи до відображення операцій та розкриття інформації. При цьому МСФЗ постійно доповнюються і доопрацьовуються, враховуючи ситуацію на світових ринках. Вони є основою та орієнтиром для розробки національних стандартів.

З самого початку розвиток МСФЗ відбувався в тісній взаємодії з європейською інтеграцією. В Європі роботу з гармонізації бухгалтерського обліку з 1957 року проводить Європейське Економічне Співробітництво (ЄЕС), згодом Європейський Союз (ЄС). Інтеграційні процеси в країнах Західної Європи об'єктивно вимагали перегляду як законодавства цих країн, так і системи обліку та звітності. З моменту створення Європейського Союзу значно активізувалися процеси уніфікації та стандартизації законодавства, а також обліку і звітності країн, що входять до складу ЄС.

Слід зазначити, що компанії, які працюють із зовнішніми інвесторами, виходять на іноземні біржі (ринки), вже досить давно складають звітність відповідно до міжнародних стандартів.

Процес адаптації України до вимог МСФЗ та законодавства ЄС ставить нові вимоги щодо формування звітності, а також інформації, яка є вихідною для прийняття управлінських рішень. Так, важливим кроком в цьому напрямі є прийняття наказу Міністерства № 73 від 07.02.2013р., яким затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – П(С)БО 1). Це положення визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам. Однак сучасні українські національні стандарти бухгалтерського обліку не відображають усіх підходів до обліку, моделей оцінки статей фінансової звітності, вимог до розкриття інформації, які містять МСФЗ, а також всіх змін міжнародних стандартів.

Основна відмінність МСФЗ від П(С)БО – увага до деталей. Форми фінансової звітності практично ідентичні вітчизняним, проте МСФЗ передбачають велику кількість приміток, які детально розкривають суть операцій. Наприклад, в П(С)БО відсутній звіт, що розкриває інформацію в розрізі сегментів бізнесу, немає вимог про розкриття інформації про суми невикористаних кредитних коштів, про виділення сум, що відносяться до часток участі в спільній діяльності. МСФЗ також містять більш докладні вимоги до розкриття інформації про облікову політику. Крім того, МСФЗ орієнтовані на відображення об'єктивної інформації про поточний фінансовий стан підприємств (організацій). Тому в їх основі лежать дані про реальну, справедливу (ринкову) вартість активів і зобов'язань. Формування політики оцінки активів і пасивів по МСФЗ є найбільш трудомістким завданням при переході на міжнародні стандарти.

Неможливо не погодитись з тим, що в Україні в умовах євроінтеграції з метою ефективного впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності як інструменту ринкової економіки мають бути вирішені такі проблемні питання:

- з метою ефективного впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності потрібно узгодити норми міжнародних стандартів з існуючими в Україні П(С)БО;

- розробити, тобто створити нормативну базу МСФЗ України, для того, щоб уникнути подвійної системи фінансової звітності;

- розробити Інструкцію з переходу підприємств України на міжнародні стандарти фінансової звітності;

- загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку України привести у відповідність до міжнародних стандартів фінансової звітності з встановленням регламенту щодо застосування МСФЗ обліку;

- Україні потрібна чітка система обліку для складання фінансових звітів за МСФЗ.

Для успішного впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності необхідно, в першу чергу, реалізувати наступні, найбільш важливі пункти: внести належні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; призначити відповідальних за адаптацію і впровадження міжнародних стандартів; розробити та адаптувати нормативно-правову базу бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні до законодавства ЄС та МСФЗ; наблизити національні стандарти бухгалтерського обліку до МСФЗ; визначити перелік суб'єктів, які зобов'язані надавати звітність за МСФЗ; спланувати заходи з перепідготовки та навчання спеціалістів з МСФЗ у системі вищої освіти; створити фактичний механізм контролю за дотриманням принципів та вимог МСФЗ.

Запровадження та адаптація фінансової звітності до МСФЗ дасть змогу:

- 1) уникнути необхідності складання податкової та спеціалізованої звітності, таким чином зменшити ризики для інвесторів та кредиторів;

- 2) формування звітності для зарубіжних партнерів та зовнішніх інвесторів;
- 3) збільшення довіри до фінансової звітності, зокрема її показників;
- 4) забезпечити прозорість та зрозумілість облікової інформації;
- 5) фінансова звітність за МСФЗ дасть змогу об'єктивно приймати та ухвалювати об-грунтовані управлінські рішення;
- 6) звітність перевіряють і підтверджують провідні аудитори світу;
- 7) підприємства (організації) мають можливість отримати міжнародну репутацію серйозного партнера міжнародного рівня;
- 8) зменшити витрати на розроблення та вдосконалення обліку власних стандартів.

Інструментом глобалізації економіки і світових господарських зв'язків можна вважати МСФЗ. Принципи, що покладено в порядок формування звітності відповідно до МСФЗ, дозволяють відображати істинний (реальний) майновий стан підприємств. Тому значущість МСФЗ важлива не лише для іноземних, але й для національних інвесторів, кредиторів чи інших її користувачів. Запровадження МСФЗ дасть змогу розширити експортні можливості України шляхом залучення іноземних інвесторів, що приведе до зниження безробіття, процвітання економіки.

Враховуючи сказане вище, можна підсумувати, що адаптування фінансової звітності до положень, принципів та вимог МСФЗ здійснюється з метою виходу на світові ринки. На сьогоднішній день МСФЗ є ефективним інструментом європейської інтеграції та частиною сталого економічного розвитку для України. Більша прозорість і відкритість фінансової звітності показує реальний фінансовий стан суб'єктів господарювання та дає чітке уявлення про його інвестиційну привабливість. Використання МСФЗ має суттєві переваги перед П(С)БО для великої кількості підприємств та користувачів фінансової звітності.

Отже, процес застосування МСФЗ повинен бути поступовим та цілеспрямованим. Необхідно розробити такі нормативно-правові засади та методологічні підходи, які б давали змогу усунути недоліки вітчизняної системи обліку, а також удосконалювали б та модернізували основні аспекти ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Веріга Г.В., Савро А. Міжнародні стандарти фінансової звітності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. №9. С. 19-25.
2. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності: краща світова практика, українські реалії та досвід країн СНД. URL: <http://www.nabu.com.ua/Analytics/MSFO.pdf>
3. Голов С.С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування. *Бухгалтерських облік і аудит*. 2007. № 11. С. 7–13.
4. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. No 73 "Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Пархоменко В. Принципи і підходи регулювання та регламентації бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. №11. С. 18–22.